

OPPILAANOHIJAIKSEN SUUNNITELMA

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelmassa kuvataan kodin ja koulun välinen yhteistyö, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen (TET) järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Opintojen sujuvuutta niveltävissä edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Oppilaanohjauksessa hyödynnetään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

1. Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat

Ohjaus on jatkuvaa ja tavoitteellista toimintaa oppilaan oppimisen, kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Ohjaustyö on luottamuksellista ja ohjauksessa on aina huomioitava oppilaan ikä. Ohjauksella tuetaan lasta ja nuorta omaan elämään, koulutus- ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä.

Alakoulussa vuosiluokilla 1-6 oppilaanohjaus toteutuu osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Ohjauksesta vastaa luokanopettaja muiden opettajien kanssa. Alakoulussa ohjauksen tavoitteet ovat oppimisen ja opiskelutaitojen ohjaus sekä henkilökohtaisen kasvun ja kehittymisen tukeminen. Huoltajien osallisuutta painotetaan myös ohjauksessa tapaamalla heitä säännöllisesti. Osana oppilaanohjausta on myös työelämään tutustumista esim. koulun eri henkilöiden ja oppilaiden lähipiirin ammattien kautta.

Yläkoulussa vuosiluokilla 7-9 päävastuu ohjauksen järjestämisestä on oppilaanohjaajalla. Aineenopettajat osallistuvat ohjaustyöhön oman oppiaineensa sisältöjen ja opiskelustrategioiden ohjaamisen kautta. Ohjaus on koko koulun henkilöstön yhteistä työtä.

Yläkoulussa jatkuu oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen. Luokanvalvojan vastuulla on oman ryhmänsä oppilaiden tuntemus ja yhteistyö huoltajien kanssa koko yläkoulun ajan. Vuosiluokkien 8 ja 9 aikana korostuu jatkokoulutus suunnitelmien pohdinta ja selkiyttäminen. Erityisesti 9. luokan aikana toiselle asteelle siirtymistä valmistellaan sekä oppilaiden että huoltajien kanssa. Tähän liittyy yhteishausta tiedottaminen, huoltajan kuuleminen ja hakuun valmistautuminen. Oppilaanohjaaja toimii oppivelvollisuuslain hakuvelvollisuuden toteutumisen valvojana.

Yläkoulussa oppilaanohjausta toteutetaan luokkatunteina, pienryhmäohjauksena, ja henkilökohtaisena ohjauksena sekä tehostettuna henkilökohtaisena ohjauksena 8-9 luokkalaisille, jolloin oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Ohjausta toteutetaan tarvittaessa eri toimijoiden kanssa monialaisena yhteistyönä.

Oppilaanohjaukseen kuuluvat myös vierailut ja tutustumiskäynnit työpaikoille ja toisen asteen oppilaitoksiin sekä asiantuntijoiden esitykset luokkatunneilla. Vuosiluokilla 8-9 toteutetaan kaksi työelämään tutustumisjaksoa (TET). Tarkemmat oppilaanohjauksen vuosiluokkaiset sisällöt ja tavoitteet ilmenevät opetussuunnitelmasta.

2. Oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako

Vakka-Suomen kunnissa ohjauksen jatkumo taataan siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan koko perusopetuksen ajan ja erityisesti opiskelun nivelvaiheissa. Oppilasta aiemmin opettanut opettaja huolehtii koulunkäynnin järjestämisen kannalta oleellisesta tiedonsiirrosta seuraavalle opettajalle seuraavaan opiskelupaikkaan. Oppilaanohjaaja ja erityisopettaja yhdessä huolehtivat nivelvaiheen tiedonsiirrosta perusopetuksesta toiselle asteelle.

Oppilaanohjaajat seuraavat oppivelvollisen sijoittumista, opiskelupaikan vastaanottamista ja opiskelun aloittamista toisen asteen koulutuksessa.

Vuoden aikana ne 17-vuotta täyttävät oppilaat, jotka eivät saa päättötodistusta lukuvuoden loppuun mennessä, ohjataan aikuisten perusopetukseen tai muuhun soveltuvaan koulutukseen tai toimintaan.

Kaikki opettajat ohjaavat oppilasta eri oppiaineiden opiskelussa sekä auttavat häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäisemään opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Ohjaustyöhön osallistuvat tarvittaessa myös koulupsykologi, -kuraattori ja -terveydenhoitaja omien toimenkuviansa mukaisesti. Lisäksi erityisopettajat ovat ohjausprosessin tukena koko kouluajan ja erityisesti nivelvaiheissa. Rehtorien vastuulla ohjauksessa ovat erilaiset oppilaan opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvät hallinnolliset päätökset. Tarpeen mukaan ohjauksessa tehdään yhteistyötä myös koulun ulkopuolisen asiantuntijaverkoston kanssa.

Taulukko: Oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako

Rehtori

- tekee opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvät hallinnolliset päätökset

Luokanopettaja

- auttaa ja tukee koululaistumisessa
- seuraa opiskelun etenemistä
- huolehtii säännöllisestä koulunkäynnistä
- toimii yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa
- käynnistää tarvittaessa yksilölliset tukitoimet

Luokanvalvoja

- seuraa opiskelun etenemistä
- huolehtii säännöllisestä koulunkäynnistä
- toimii yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa
- käynnistää tarvittaessa yksilölliset tukitoimet

Oppilaanohjaaja

- seuraa opiskelun etenemistä ja sujumista
- huolehtii valinnaisaineiden valinnasta
- ohjaa kohti 2. asteen opintoja

Aineenopettaja

- auttaa oppilasta omassa oppiaineessaan
- seuraa oman oppiaineen opintojen etenemistä
- auttaa tuen tarpeessa olevia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa

Koulusihteeri tai vastaava

- tekee opiskelijatodistukset
- huolehtii ohjauksen tukena olevista hallintojärjestelmistä, esim Opintopolku

**Oppilaanohjauksen toimijat
Vakka-Suomen kuntien
kouluissa****Erityisopettaja**

- kartoittaa tuen tarpeen, tiedottaa siitä ja auttaa tukitoimien toteuttamisessa
- huolehtii tiedonsiirrosta nivelvaiheissa

Yhteisöllinen ja yksilöllinen oppilashuolto

- tukee tarpeen mukaan oppilasta kokonaisvaltaisesti

Koulupsykologi

- tarjoaa tukitoimia
- tukee kasvua ja kehitystä
- toimii yhteistyössä sosiaalitoimen ja terveydenhuollon kanssa

Terveydenhoitaja

- tukee fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä
- tekee terveystarkastukset
- toimii yhteistyössä koululääkärin kanssa

Kuraattori

- huolehtii yhteistyöstä oppilaan, huoltajien, koulun, sosiaali- ja terveystoimen kanssa

3. Oppilaanohjauksen verkostot

Oppilaanohjaus toteutuu laajana yhteistyönä eri toimijoiden kanssa. Lähtökohtana on aina oppilaan oma osallisuus, josta ohjausta suunnitellaan kunkin oppilaan omien tarpeiden ja taitojen mukaisesti. Alla on kuvattu oppilaanohjauksen verkoston toimijat.

Kuva: Oppilaanohjauksen verkostot

Luokanopettaja Aineenopettaja Oppilaanohjaaja
Erityisopettaja Rehtorit Luokanvalvoja

Oppilaan oma osallisuus ohjauksessa

Ohjaus perusopetuksessa

Kaveripiiri Huoltajat Harrastustoiminta
Tukioppilaat
Muu koulun henkilökunta Työelämä: TET-paikat
Oppilashuolto Muut oppilaitokset
-terveydenhoitaja
-kuraattori
-koulupsykologi
Koulun ulkopuoliset Yritykset, työpaikat
asiantuntijat
Esim. Etsivä nuorisotyö

4. Ohjausyhteistyö kodin ja työelämän kanssa

Perusta kodin ja koulun ohjausyhteistyölle luodaan perusopetuksen alkuvaiheessa. Ohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään opiskeluun ja koulutukseen liittyviä valintoja ja ymmärtämään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Yhteistyötä tehdään tiedottamalla (esim. vanhempainillat) ja järjestämällä henkilökohtaisia tapaamisia huoltajien kanssa. Wilma-järjestelmää käytetään monipuolisesti koulutyön seurantaan ja yhteydenpitoon kodin kanssa.

Yhteistyö kodin kanssa jatkuu yläkouluun siirryttäessä ja korostuu erityisesti nivelvaiheissa. Samalla pyritään oppilaan iän mukaan vahvistamaan hänen omaa vastuullisuutta ja itsenäisyyttä edettäessä kohti perusopetuksen päättövaihetta. Huoltajille järjestetään mahdollisuus tavata oppilaanohjaaja erityisesti jatkokoulutukseen liittyvissä asioissa.

Yhteistyö työelämän kanssa aloitetaan alakoulussa tutustumalla oppilaan oman lähipiirin henkilöiden ammatteihin ja työhön. Oppimisympäristöinä voivat toimia myös lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Yläkoulussa järjestetään työelämään tutustumisen (TET) jaksoja. Vuosiluokkien 8 ja 9 aikana työelämäjakso on viikon mittainen ja keskeistä on oppilaan oma aktiivisuus työpaikan hankkimisessa ja työnhakutaitojen oppimisessa. Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat vakkasuomalaisiin ammatteihin ja työpaikkoihin ja alueen elinkeinoelämään. Yhteistyötä työelämän kanssa vahvistetaan myös oppilaanohjaajien/opettajien vierailuilla TET-paikoilla. Työelämäyhteyksiä ylläpidetään myös vierailemalla mahdollisuuksien mukaan työpaikoilla ja eri alojen edustajien vierailuilla koulussa.

5. Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Oppilaanohjauksen tavoitteiden toteutumista arvioidaan ennen kaikkea oppilaan näkökulmasta. Tällä tarkoitetaan oppilaan siirtymistä perusopetuksen nivelvaiheissa ensin alakoulusta yläkouluun ja perusopetuksesta toiselle asteelle. Alakoulun ohjauksen tavoitella pyritään siihen, että oppilas on motivoitunut siirtymään yläkoulun oppilaaksi ja opiskelemaan yläkoulussa.

Yläkoulun ohjauksen tavoitteena on, että 9. vuosiluokan oppilas on motivoitunut hakemaan jatko-opintoihin sekä kiinnostunut ja sitoutunut jatkamaan oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen. Ohjauksen tavoitteena on, että jokaisella perusopetuksen päättävällä on jatkokoulutuspaikka. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää vuosittain ajankohdan, johon mennessä perusopetuksen järjestäjän tulee selvittää, ovatko oppivelvolliset aloittaneet perusopetuksen jälkeisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa. Nuoren tilanne selvitetään VALPAS-palvelusta. Perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja

valvontavastuu päättyy, kun oppivelvollinen on aloittanut perusopetuksen jälkeisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa tai viimeistään ministeriön päättämänä ajankohtana. Jos oppivelvollinen ei ole oppivelvollisuuskoulutuksessa, tehdään ilmoitus asuinkunnalle.